

Juristutbildning i EU-rätt i Tyskland

Ansvarig organisation: Den tyska förbundsadvokatkamraren

(Budesrechtsanwaltskammer)

och det tyska advokatsamfundet (Deutscher Anwaltverein)

BESKRIVNING AV DET NATIONELLA JURISTUTBILDNINGSSYSTEMET i Tyskland	
1. Tillträde till yrket	
Högre utbildning/universitetsutbildning	JA
Universitetsexamen i juridik krävs.	NEJ Ingen universitetsexamen krävs för att få utöva juristyrket, men juridikstudierande måste avlägga en juridikexamen som anordnats av staten (se nedan) först efter slutförda universitetsstudier (4 år). Den del i examen som avser fördjupade kunskaper i ett visst rättsområde (vilket deltagarna väljer) anordnas och genomförs av universitetet. Delen utgör 30 procent, men i praktiken läggs större tonvikt vid de poäng som erhålls vid den statliga examen i obligatoriska rättsområden.
Steg för att bli en fullvärdig advokat:	<ul style="list-style-type: none">• Den första statliga examen (Erstes Staatsexamen) (efter fullföljda universitetsstudier) anordnas av Justizprüfungsamt, ett organ inom den statliga rättsförvaltningen, och innehåller en del på universitetsnivå (se ovan).• Fullföljande av en tvåårig introduktionsperiod som är gemensam för alla jurister och anordnas av staten (appellationsdomstolar). Om det finns ett stort intresse för juristyrket kan de sökande, på grund av begränsad utbildningskapacitet, behöva vänta i upp till ett år efter deras första statliga examen innan de påbörjade introduktionsperioden.• Den andra statliga examen (Zweites Staatsexamen) anordnas av Justizprüfungsamt.• Registrering hos advokatsamfundet• Sökande till utbildning till biträdande domare ("Morgensbesser"), men de måste ha de kvalifikationer som krävs. <p>I Tyskland finns det ingen juristexamen som i andra länder, men universitetsstudier är ett krav och vid utbildningens slut måste studenterna avlägga examen i ett specialområde. Denna examen utgör dock bara 30 procent. För att bli en fullvärdig advokat måste de sökande klara den första statliga examen och därefter den andra statliga examen. Universitetsstudierna, inbegripet den första statliga examen, är vanligtvis 9 terminer (4,5 år). Den skriftliga delen i den första statliga examen är den svåraste och 30 procent av studenterna klarar inte den. Den består nästan uteslutande av att lösa juridiskt svåra fall (främst utifrån materiell rätt) som det ges en kort presentation av.</p> <p>När den sökande klarat den första statliga examen måste han/hon göra en två år lång juridisk praktik ("Referendariat"), som i grund och botten är densamma för alla framtida jurister. Praktiken anordnas och finansieras till största delen av förbundsländerna.</p> <p>När den sökande slutfört sin juridiska praktik, måste han/hon avlägga den andra statliga examen. Det är mycket färre studenter som inte klarar denna jämfört med den första statliga examen. Den skriftliga delen består av att utforma domar, väcka åtal och avfatta advo-</p>

		katbrev i rättsliga förfaranden eller utarbete avtalsförslag i juridiskt svåra fall som beskrivs kortfattat. När den sökande klarat den andra statliga examen är han/hon fullvärdig advokat.
Alternativa vägar till yrket:		Det finns inga alternativa vägar till yrket.
2. Utbildning under introduktionsperioden		
Finns det en introduktionsperiod?	JA	Var och en av de 16 förbundsländerna har sin egen rättsliga grund och dessa skiljer sig åt främst när det gäller längden på de delar då studenterna studerar olika yrken.
Obligatorisk	JA	Fastställd varaktighet: 2 år ("Referendariat")
Typ av organ med ansvar för anordnande av utbildning		<ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfund (samarbetar med appellationsdomstolen när det gäller anordnandet av delen om advokatycket) • Offentlig myndighet (appellationsdomstolar anordnar den tvååriga introduktionsperioden efter den första statliga examen)
Former av introduktionsutbildning		<ul style="list-style-type: none"> • Juristutbildning med särskild kursplan för samtliga blivande jurister • Utbildning i icke-juridiska yrkesfärdigheter • Utbildning i juridiska yrkesfärdigheter • Olika teoretiska kurser som ska genomföras
Inträdesexamen/kontroll före introduktionsperioden	JA	De sökande måste klara den första statliga examen innan de påbörjar introduktionsperioden.
Fast kursplan under introduktionsperioden	JA	Varje förbundsland har en egen kursplan för blivande jurister.
Särskilda aspekter när det gäller utbildning i EU-rätt och språkutbildning:	JA	<p>Rättslig grund:</p> <p>Den tyska domarlagen Deutsches Richtergesetz: I avsnitt 5a 2 tredje meningen föreskrivs bland annat att obligatoriska ämnen i utbildningen ska innefatta huvudområdena inom civilrätt, straffrätt, offentlig rätt och processrätt, inbegripet kopplingarna till EU-rätt.</p> <p>Det varierar från förbundsland till förbundsland var den sökande gör sin introduktionsperiod.</p> <p>Den första statliga examen: Förbundsländerna ansvarar för examineringens innehåll, men EU-rättens grunder ska ingå i samtliga examineringar.</p> <p>Den andra statliga examen: Grundläggande kunskaper i EU-rätt (EU-rättsliga aspekter av civilrätt, straffrätt och</p>

		förvaltningsrätt) ska ingå i examineringen i samtliga förbundslander. I regel kan studenterna välja att ägna de tre sista månaderna av introduktionsperioden åt ett specialiseringsområde, t.ex. EU-rätten.
Introduktionsperiod uppdelad i olika etapper	JA	Den två år långa perioden består av fem olika yrkesutbildningsdelar om minst 3 månader vardera, nämligen utbildning hos en civilrättsdomare, utbildning hos en åklagare (eller straffrättsdomare), utbildning vid ett förvaltningskontor, minst nio månaders utbildning hos en advokat, efter den sökandes eget val. Yrkesutbildningen kompletteras med teoretiska kurser, främst med fokus på process- eller yrkesrätt, om minst en halv dag per vecka.
Bedömning/examinering efter genomgången introduktionsperiod	JA	I slutet av introduktionsperioden (efter 18–21 månader) måste den sökande göra ett skriftligt och ett muntligt prov samt efter genomgången introduktionsperiod ett muntligt prov. Båda delar av examineringen anordnas och genomförs av Justizprüfungsamt. Justizprüfungsamt är den behöriga statliga myndigheten i frågor som rör samtliga examina som en juristikstuderande eller en Referendar (praktikant) måste klara.

3. System för fortbildning och specialiseringsutbildning

Skillnad mellan fortbildning och specialiseringsutbildning	JA	
Krav på fortbildning och specialiseringsutbildning	JA	Krav på obligatorisk utbildning enligt federal lagstiftning (den federala advokatlagen (§ 43a (4) – på tyska: Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO)) och § 15 i lagen om specialiserade jurister Fachanwaltsordnung (FAO))
Krav gällande att lära sig utländska språk		Inga krav ställs, men kurser i utländska språk ingår i universitetens kursplaner.
Krav på kunskap om EU-rätten när det gäller fortbildning och specialiseringsutbildning	JA	Kunskaper i EU-rätt är nödvändiga för specialiseringen som "Fachanwalt" (specialiserad jurist) (se § 2 (3) i Fachanwaltsordnung (FAO)). Specialiserade jurister ska ha studerat EU-rätt (minst 10 timmar per år). Det finns även många kurser där man går in på EU-rätten, t.ex. familjerätt, successionsrätt, skatterätt, arvsrätt, utmätning, upprättande av avtal osv. Rättslig grund: <ul style="list-style-type: none"> • Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO) • Fachanwaltsordnung (FAO) • Fortbildning: § 43a (6) i BRAO • Utbildning i EU-rätt: §§ 14 ff. FAO (se § 14m i FAO) <p>Alla frågor som rör jurister i allmänhet regleras i Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO), medan reglerna om juristers specialisering och behörighetskrav för att få kalla sig specialister ("Fachanwalt") anges i Fachanwaltsordnung (FAO).</p>

4. Ackrediteringssystem och utbildningsleverantörer

Möjligheter till/krav på ackreditering	Det finns inget formellt ackrediteringssystem i Tyskland. Därför finns det många utbildningsleverantörer. Leverantörernas kurser är godkända när de uppfyller kraven i Fachanwaltsordnung (kraven gällande innehåll och tidsplan måste uppfyllas).
Antal utbildningsleverantörer som tillhandahåller fortbildningsverksamhet	Advokatsamfundet har inte några exakta siffror på antalet utbildningsleverantörer i Tyskland. Det kan finnas mer än 50 utbildningsleverantörer.
Typ av utbildningsleverantör som tillhandahåller ackrediterad fortbildningsverksamhet	<ul style="list-style-type: none">• Advokatsamfundet• Organisation som leds eller har upprättats av advokatsamfundet• Privata kommersiella utbildningsleverantörer• Privata eller offentliga ideella utbildningsleverantörer (se avsnittet om möjligheter till ackreditering ovan: leverantörerna behöver ingen ackreditering)
Antal utbildningsleverantörer som anordnar förberedande specialiseringsutbildning	Antalet utbildningsleverantörer kan inte anges eftersom det är okänt hur många utbildningsleverantörer som finns i Tyskland.
Typ av utbildningsleverantör som tillhandahåller ackrediterad förberedande specialiseringsutbildning	Ingen formell ackreditering görs, men utbildningsleverantörerna är följande: <ul style="list-style-type: none">• Advokatsamfund• Deutsches Anwaltsinstitut (DAI), som är anslutet till den tyska förbundsadvokat-kammaren (Bundesrechtsanwaltskammer, BRAK)• Deutsche AnwaltAkademie (DAA), som är anslutet till det tyska advokatsamfundet (Deutscher Anwaltverein, DAV)• Privata utbildningsleverantörer• Tekniska högskolor (Fachhochschulen) och juridiska fakulteter

Verksamheter och metoder

Typ av utbildningsverksamhet som godtas enligt kraven gällande fortbildning eller specialiseringsutbildning	<ul style="list-style-type: none">• Deltagande i utbildning på plats• Fullföljande av distansutbildning• Fullföljande av e-lärandemoduler• Följande av webbseminarium• Fullföljande av blandad utbildning• Deltagande vid utbildningskonferenser• Deltagande i utbildningsverksamhet som utbildare eller lärare• Skrivande/publicering	Deltagande i utbildningsverksamheter i en annan medlemsstat: Ja , det uppfyller utbildningskraven
---	---	--

5. Tillsyn av utbildningsverksamheter

Organisationer som utövar tillsyn av fortbildningsverksamheter	De regionala advokatsamfunden, DAI (Deutsches Anwaltsinstitut) och DAA (Deutsche AnwaltAkademie) är de huvudsakliga utbildningsleverantörerna. De regionala advokatsamfunden ansvarar för fortbildning av specialiserade jurister ("Fachanwälte").
Tillsynsprocess	Specialiserade jurister ("Fachanwälte") måste lämna bevis (deltagandintyg) på att de deltagit i minst 10 timmars utbildning per år. De regionala advokatsamfunden kontrollerar om utbildningen uppfyller de angivna kraven. Endast om så är fallet får juristen fortsätta kalla sig för "Fachanwalt" (specialiserad jurist).

